

Viborg Kommune
Skovbørnehaven

PÆDAGOGISK LÆREPLAN 3-6 ÅR

Hjernen&Hjertet

RAMBOLL

Indholdsfortegnelse

1 INDLEDNING	3
1.1 Indledning	3
1.2 Værdier	4
1.3 Pædagogiske principper	5
1.4 Læringsforståelse	6
2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	8
2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL	8
2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV	9
2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION	9
2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN	10
2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	10
2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	10
3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	12
3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN	12
3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER	12
3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION	12
3.4 METODER TIL EVALUERING	12
3.5 DAGTILBUDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS	13
4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER	14
4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	14
4.2 SOCIALE KOMPETENCER	15
4.3 SPROGLIG UDVIKLING	16
4.4 KROP OG BEVÆGELSE	17
4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER	18
4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER	19
5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE	21
5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ	21
5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER	21
6 AFSLUTNING	22

1 INDLEDNING

1.1 Indledning

Kommunens fastsatte indledning

Den pædagogiske læreplan skal ses som et arbejdsredskab til at kvalificere og dokumentere 0-6-åriges læring og udvikling. Vi har i Viborg Kommunes Dagtilbud særlig fokus på de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene. Læreplanen skal sikre, at børnenes trivsel, udvikling og læring er i fokus, så børnene i samarbejde med forældre bliver rustet til at mestre de udfordringer, de møder. Læreplanen skal bruges som et dagligt, pædagogisk redskab til planlægning, refleksion, evaluering og dermed til udvikling af kvaliteten i de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene.

I Dagtilbud i Viborg Kommune rettes blikket mod kerneopgaven – opgaven vi løser sammen til gavn for barnet. Når vi udarbejder den pædagogiske læreplan, skal vi have forståelse for kerneopgaven, og bevidstheden om, hvordan vi sammen løser opgaven, skal være indeholdt i de opstillede mål og tiltag.

Ledelsen bør sikre, at bestyrelsen får forelagt det arbejde, som ledelse og personale foretager i forbindelse med udarbejdelsen, godkendelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

Denne pædagogiske læreplan er gældende for perioden 2017 til 2018.

Dagtilbuddets indledning

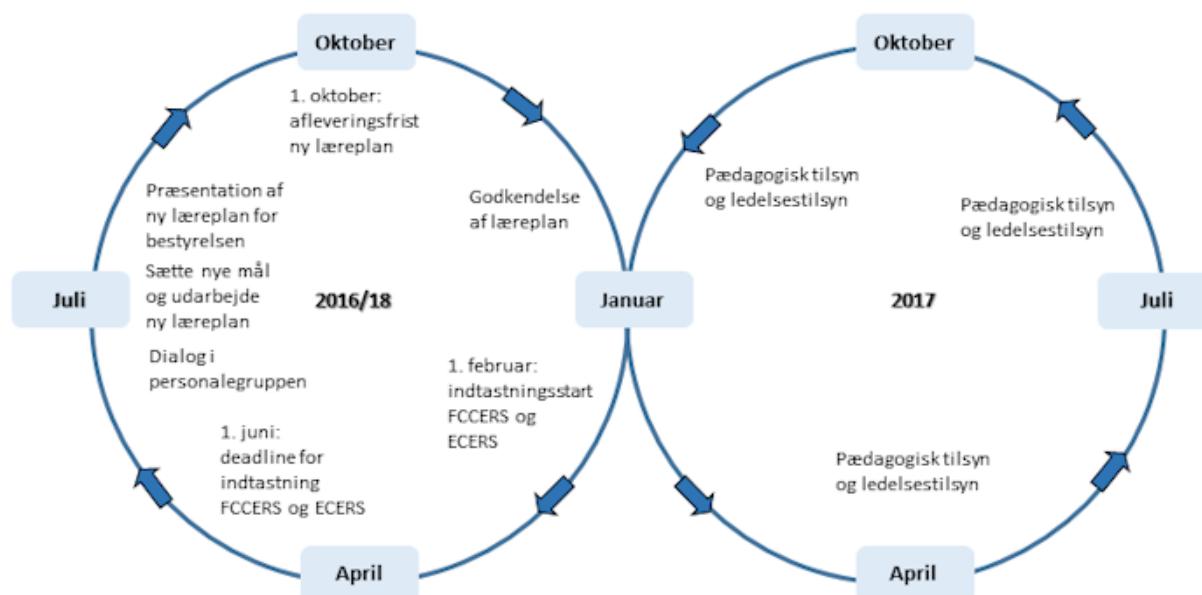
Bjerringbro Skovbørnehave er en alternativ daginstitution, hvor naturen bruges som læringsmiljø for 35 børn i alderen 3-6 år. På denne måde udgør skoven også vores legeplads, som vi betragter som et særdeles velegnet sanse- og motorikrum. Et mindre dyrehold bestående af geder og høns går rundt i dyrefolden, hvor pasning af dyrene blot er én af vores daglige pædagogiske aktiviteter. Tre dage om ugen drager børn og voksne i skoven på jagt efter nye oplevelser og eventyr. Børnene er på turene delt i to aldersopdelte grupper med ca. 17 børn i hver. Vi går fra børnehaven kl. 10.00 og er hjemme igen 13.30. Vi er kendetegnet ved, at vi bevæger os rundt uden for murene, i skoven og lokalsamfundet. Vi ser mødet med verden udenfor som noget centralt og har bevidst fravalgt hegn omkring børnehaven.

Vores hus består af "stuen", garderobe, toiletter, køkken, kontor, vaskerum og rengøringsrum. På legepladsen har vi et værksted og en skurvogn med varme, som børnene kan benytte. En dag om ugen er børnene på skift hjemme i børnehaven. Her laves både ude- og inde aktiviteter (maling, ler, kreative ting hentet hjem fra skoven, teater, sang, musik, m.m.) Ugen slutes med en fælles hjemmedag, hvor der ofte er bålaktiviteter, udmugning ved dyrene og andre praktiske arbejdsopgaver.

Skovbørnehaven har fokus på udvikling af miljø-tiltag, hvilket kan ses ved, at der handles økologisk og valg af aktiviteter ofte bære præg af naturforståelse og genbrug.

Skovbørnehavens pædagogiske læreplan tager afsæt i dagligdagens pædagogiske aktiviteter, årlige traditioner samt kerneopgaven, hvor vi sammen med forældrene vil lykkes med at gøre børnene nysgerrige gennem hele livet.

Illustration 1

1.2 Værdier

Kommunens fastsatte værdier

Værdisættet fra "Lys i øjnene" udgør det fælles grundlag for arbejdet med børn i Viborg Kommune:

- Ethvert barn er unikt og kompetent og skal mødes som sådan.
- Børn deltager aktivt i sunde fællesskaber. Derfor vil vi skabe sammenhæng og helhed i børns liv.
- Børn er forældrenes ansvar. Derfor samarbejder vi med forældrene om deres børns udvikling og trivsel.
- Børn møder engagerede og faglig kompetente voksne. Derfor anvender vi den viden, der virker.
- Alle arbejder målrettet med en sundhedsfremmende, forebyggende og tidlig indsats. Derfor har vi særligt fokus på det brede tværfaglige samarbejde i nærmiljøet.

Derudover er "Det Strategiske Hus" Viborg Kommunes samlede vision, mission og strategi for dagtilbud. Vi vil:

- Være anerkendende og fokusere på børnenes ressourcer.
- Understøtte læring i børnefællesskaber.

Dagtilbuddets værdier

- Giv dit barn naturen som gave, førend det har lært at stave.
- Barnet, som er glad og kåd, si 'r som voksen: JEG ER NOGET.

Alle mennesker er forskellige, og vi lægger stor vægt på at der er plads til forskelligheder. Gennem åbenhed, tillid og respekt i mødet med børnene viser vi, at vi er engagerede og imødekommende voksne, der giver sig tid til den enkelte.

Børnene skal mødes på deres individuelle udviklingstrin, med fokus på ressourcerne. Børnene kan meget mere end vi voksne tror, og husk:

"hver gang vi gør noget for et barn, som der selv kunne havde gjort, har vi holdt det en lille smule tilbage i dets udvikling"

Med afsæt i ovenstående værdier på kommunalt niveau, bruger vi i Skovbørnehaven naturen i vores pædagogiske arbejde. Vi mener, at vi i naturen har mulighed for at lave alt det, man kan lave inde samt alt det, man kun kan lave ude.

1.3 Pædagogiske principper

Kommunens fastsatte pædagogiske principper

1. Princip: Det pædagogiske arbejde skal tilrettelægges, så det enkelte barn sikres den bedst mulige udvikling og læring i hele dets hverdag.
2. Princip: Der skal være fokus på at skabe de bedst mulige læringsmiljøer, hvor der tages hensyn til barnets perspektiv og det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.
3. Princip: De professionelle guider alle børn i forhold til at opleve værdien af fællesskab.
4. Princip: Dialog og samarbejde med forældre og netværk er en naturlig del af arbejdet med at sikre børns trivsel og læring.
5. Princip: Der fremmes en kultur, hvor arbejdet med IT er en naturlig del af det daglige arbejde.

Dagtilbuddets pædagogiske principper

1. Princip: Barndommen fredes til leg.
2. Princip: Afsæt i børnenes nysgerrighed, fantasi og kreativitet.
3. Princip: Alle børn bidrager med noget til en leg.
4. Princip: Børnene er medbetemmende i dagens aktiviteter.
5. Princip: Afsæt i det enkelte barns udviklingstrin.

1.4 Læringsforståelse

Kommunens fastsatte læringsforståelse

Jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud":

Tidlig læring er centralt for udvikling af børns potentialer og kompetencer. Oplevelsen af tryghed og tillid er de bedste betingelser for læring og udvikling. Tilknytningen er af stor betydning for børns udviklings- og læringsprocesser.

Læring handler om dannelse og udvikling og er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer. Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, forståelse og færdigheder.

Begreberne læring og udvikling går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer. Begrebet læring kan også være et synonym for socialisering og/eller dannelse og knytter sig til barnets refleksion, handlinger og identitet.

En af de grundlæggende tanker bag den pædagogiske læreplan er, at hvert barn er medskabere af sin egen læring – en læring, som personalet skal støtte, guide og udfordre, hvad enten der er tale om planlagte aktiviteter eller spontant opståede situationer. Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Ved læringsmiljø forstås bredt dagtilbuddets kultur og atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organiseringen og de metoder, der bliver brugt i de enkelte dagtilbud til at fremme børnenes læring.

Man kan også sige, at læring på en gang foregår i et spændingsfelt mellem det kognitive, psykodynamiske og samfundsmæssige – altså mellem barnets erkendelse, mestring, motivation, følelser og omgivelserne.

Dagtilbuddets læringsforståelse

- NATUREN GIVER FRIHED TIL AT VÆRE- OG TIL AT LÆRE!

Gennem engagerede voksne pirres børnenes nysgerrighed og børnene bliver hermed åbne for læring, både den uforudsete, spontane og planlagte. Vi voksne er kreative mestrelærere, som hjælper børnenes ideer på vej til realisering. Vi betragter naturen/skoven som legerum, hvor legende læring med børnenes principper er i centrum. Vi mener, at barndommen skal fredes til leg og kreativitet – dermed giver vi børnene optimale muligheder for at lære.

Illustration 2

	Børn har ringe indflydelse på form og indhold	Børnene har høj indflydelse på indhold og form
De voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	1. Læringsrum Voksenskabtlæring. Den voksne går foran barnet. Den voksne har sat et bestemt indhold på programmet. Børnene skal lære noget bestemt.	2. Læringsrum Voksenstøttet læring. Den voksne går ved siden af barnet. Den voksne støtter og udvikler sammen med børnene. Børnenes medbestemmelse er medtænkt i projekter og aktiviteter. Støtte børns læring gennem samtaler. F.eks. følge børnenes spor.
De voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form		3. Læringsrum Leg og spontane oplevelser. Den voksne går bag ved barnet. Den voksne skaber muligheder og udfordringer gennem tilrettelæggelse af et miljø for leg og oplevelser. De pædagogiske handlinger ligger underforstået i miljøet. F.eks. ved overvejelser over legepladsens indretning.

Fig. 1: De tre læringsrum (Basil Bernstein 2001)

2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

Kommunens fastsatte overordnede læringsmål

For at børnene kan mestre eget liv og bliver robuste, har det jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud" betydning, at:

- de professionelle gennem fællesskabet giver børnene mulighed for at lære at samarbejde og være en del af et struktureret og ustruktureret samvær
- de professionelle giver børnene mulighed for, at de kan mærke sig selv, sætte ord på følelser og behov
- de professionelle giver børnene mulighed for at tænke over egne handlinger og have omtanke for andre.

Disse almene kompetencer bliver udviklet i læringsmiljøer, hvor børn og voksne er sammen om aktiviteter, der stimulerer barnets sprog, motorik, viden om natur og naturfænomener samt kunst og kultur.

Jf. "Lys i øjnene" er det Byrådets mål:

- at børn bliver så dygtige, som de kan, trives og bliver livsduelige voksne. Det gør vi ved at inddrage og aktivere børnene i læringsprocessen og lade dem anskueliggøre den
- at børn, forældre og professionelle indgår i et forpligtende samarbejde. Det gør vi bl.a. ved at sætte ind på sprogområdet og herunder yde en særlig indsats for familier med flere sprog

Dagtilbuddets overordnede læringsmål

Vi skaber læringsmiljøer inden for de seks læreplanstemaer, som skal sikre, at barnet har mulighed for at udfolde sig som en selvstændig person, der selv tager initiativer.

Vi skal gennem omsorg, tryghed og tillid være med til at styrke barnets selvværd.

Barnet skal lære at indgå i et forpligtende fællesskab med andre børn og voksne "og vente på tur".

Barnets sproglige kompetencer udvikles gennem tilstedeværelsen af udfordrende og nærværende voksne. Barnet anvender sproget til at udtrykke og forstå egne og andres følelser og behov.

Samarbejde og involveringen af forældrene om barnets trivsel og udvikling har stor betydning for, at barnets kompetencer udvikles optimalt.

2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

Kommunens fastsatte læringsmål for børn med særlige behov

Jf. TOPI (Tidlig opsporing og indsats) arbejder vi ud fra tre grundlæggende værdier:

1. Barnets adfærd ses i den sociale kontekst, hvori barnet indgår. Fokus på barnets ressourcer og ikke dets mangler.
2. Forældrene er aktive samarbejdspartnere. Forældrene er en ressource.
3. Det tværfaglige professionelle samarbejde og de tværfaglige ressourcer vægtes højt. Der skabes fælles begreber og forståelse af hinandens praksis.

I forhold til børn, som viser tegn på mistvivsel, skal analysemodellen anvendes til at undersøge barnets signaler som grundlag for en tidlig indsats.

Dagtilbuddets læringsmål for børn med særlige behov

Arbejdsredskaberne i TOPI danner grundlag for det systematiske arbejde med børn med særlige behov. Barnet skal føle sig som en del af fællesskabet og føle sig tryk og anerkendt i forhold til både børn og voksne.

Der tages afsæt i de forskellige niveauer i Den Tværfaglige Model, hvor der altid sker en tidlig inddragelse af forældrene, der gøres brug af trivselsskema tre gange årligt og der afholdes ca. seks årlige fokusgruppemøder med deltagelse af de relevante personer. Vi har fokus på, at gøre brug af de tværfaglige muligheder, eksempelvis kan nævnes den fremskudte socialrådgiver, Marte Meo forløb, ressource korps, m.m. Der udarbejdes handleplaner og efterfølgende sker der en opfølgning på personalemøder og opfølgningsmøder.

Vi skaber udviklingsmuligheder for barnet med udgangspunkt i de ressourcer barnet har, altid ud fra et anerkendende perspektiv og med refleksion over egen praksis. Rummelighed og fællesskab er med til at skabe en positiv hverdag og karvet for et godt børnemiljø er netop, at der er fællesskab og inklusion. Vi hjælper barnet med at få skabt gode legerelationer

2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter til inklusion:

Vi skaber et inkluderende miljø ved at arbejde med turtagning, aflæse de andre børns perspektiver og følelsesmæssige udtryk.

Planlægning af aktiviteterne skal tage udgangspunkt i det enkelte barn nærmeste udviklingszone, således at alle børn kan deltage i en given aktivitet. De små succeser er med til at barnet bliver stolt og får følelsen af at være med i fællesskabet.

De tre læringsrum skærper bevidstheden om de voksnes riller i forhold til børnenes læring og peger på, at børn lærer, når den voksne planlægger aktiviteter, men også i legen og i de spontane oplevelser, som børn og voksne deler

2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN

Kommunens fastsatte sprogindsats

Alle 3-årige skal sprogvurderes. Det anbefales, at de 3-årige - når vurderingen viser, at de har behov for en særlig eller fokuseret sprogindsats - revurderes ved en 5-årsscreening. Det er lederens ansvar at udføre sprogvurderingen og sætte en eventuel sprogindsats i værk. Til sprogvurderingen anvendes Rambølls modul, og den foretages af en pædagog i institutionen.

Dagtilbuddets sprogindsats

Personalet har en faglig viden, hvilket de får ved deltagelse i relevante interne kurser samt sprogpakken, hvor vi har en sprogpædagog. Der laves obligatoriske sprogscreening to gange i det enkelte barns børnehavetid samt TRAS ved vurderet behov. Arbejdet med sproglig opmærksomhed er en integreret del af hverdagen i Skovbørnehaven.

2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Kommunens fastsatte arbejde med overgange og sammenhæng

Det er Byrådets mål, at der er sammenhæng og helhed i børnenes liv. Det gør vi ved at arbejde systematisk med at skabe gode overgange for børn og inddrage forældrene i det arbejde.

I Viborg Kommune ønsker vi, at der opstilles mål for overgange mellem dagpleje og børnehus for at sikre, at alle børn får den bedst mulige overgang fra et dagtilbud til et andet. For at sikre at vigtig viden ikke går tabt i overgangene, har Viborg Kommune udviklet en fælles overgangsmodel og et fælles overgangsskema i forbindelse med TOPI.

Dagtilbuddets arbejde med overgange og sammenhæng

I Skovbørnehaven prioriterer vi modtagelsen af nye børn og familie særdels højt, så der hurtigst muligt opnås tryghed og tillid mellem alle parter.

2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter i arbejdet med overgange og sammenhæng

Vuggestue/dagpleje til børnehave.

Dagpleje/vuggestue kontakter børnehaven for aftale om overleveringsmøde.

Dagpleje/vuggestue opfordres til at besøge børnehaven.

Forældrene opfordres til at besøge legepladsen.

Garderoberum til barnet bliver gjort klar med flag på første dag.

Ved start er personalet ekstra opmærksomme på barnet og forældrene. Der prioriteres god tid til snak ved aflevering og afhentning. Den første tid bruges på at barnet finder sig til rette og blive fortrolig med de nye omgivelser

Børnehave til skole

Forældrene tilbydes samtale.

I foråret afholdes overleveringsmøder med skole og SFO

Vi besøger flittigt skolegårde/skolerne og børnene deltager i en skoledag i foråret.

Skolebørnene er i foråret på en cykeltur.

Skolebørnene afslutter børnehavetiden med en overnatning, gerne i shelters.

I det efterfølgende efterår, inviteres børnene til en veteranfest, i deres "gamle" børnehave.

Forældresamtaler og overleveringsmøder tager afsæt i materialet fra TOPI

Fodring af Skovbørnehavens dyrehold er blot én af de daglige aktiviteter.

3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN

Dagtilbuddets beskrivelse:

I Skovbørnehaven har vi 35 børn og 5 kvindelige ansatte. 3 dage om ugen er børnene delt i to aldersopdelte grupper med ca. 17 børn i hver. Gruppen med de yngste børn hedder Egern og gruppen med de ældste, Edderkopper.

Til Egerngruppen er tilknyttet to pædagoger og en medhjælper (PAU).

Til Edderkopperne er tilknyttet to pædagoger.

3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER

Alle læreplanstemaer har bidraget lige meget til børnenes udvikling

3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at følgende værktøjer særligt benyttes til dokumentation af arbejdet med læreplanerne:

- Praksisfortællinger
- Foto
- Iagttagelser/observationer
- Nyhedsbreve med pædagogisk indhold
- Daglig pædagogisk tekst på børnenettet

3.4 METODER TIL EVALUERING

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at der er benyttet følgende metoder til at evaluere arbejdet med læreplanerne:

- TRAS
- ECERS
- LP
- Kompetencehjulet
- SMTTE
- Brugertilfredshedsundersøgelser
- Relationsskema

3.5 DAGTILBUDDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, hvordan evalueringer skal anvendes til udvikling af den pædagogiske praksis:

Vi arbejder i vores pædagogiske praksis ud fra de seks læreplanstemaer og anvender SMTTE model og anden dokumentation til at reflektere over vores praksis. På baggrund af ECERS analyserer vi løbende på, hvordan vi aktivt kan inddrage det i vores læreplansarbejde fremadrettet. Ligeledes gør vi brug af pædagogiske drøftelser og refleksioner på vores personalemøder

Skovprinsesser studerer små genstande fra skovbunden.

4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER

4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med alsidig personlig udvikling angivet:

En omverden, der er lydhør og medlevende, er væsentlig i forhold til et barns personlige udvikling. I et fællesskab, hvor forskellige følelser, tanker og opvækstvilkår er i spil, har vi voksne en vigtig rolle i at guide det enkelte barn.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

- Vi skal guide det enkelte barn med at omsætte forskellige følelser til hensigtsmæssig adfærd.
- Vi skal styrke børnene i deres udvikling til at blive hele mennesker.
- Vi skal skabe rammer, hvor det enkelte barn oplever sig selv som et værdsat individ, der samtidig er beskyttet af fællesskabet.
- Vi skal udvide børnenes forståelse af naturens cyklus.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene siger til og fra i forskellige situationer.
2. Tegn: Børnene viser respekt og omsorg for andre.
3. Tegn: Børnene forsøger selv at løse konflikter eller søger hjælp hos en voksen.
4. Tegn: Børnene viser stor interesse for at deltage i fælles aktiviteter og fællesskabet.
5. Tegn: Børnene kan lege med sig selv og andre.
6. Tegn: Børnene begynder selv at sætte lege/aktiviteter i gang.
7. Tegn: Børnene er aktive og nysgerrige i forhold til hvad der skal ske/aktiviteter.
8. Tegn: Børnene er omstillingsparate.
9. Tegn: Børnene italesætter forståelse af naturens cyklus.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi legaliserer hele følelsesregistret.
2. Tiltag: Vi giver små skub/udfordringer til det enkelte barn, som svarer til dets udvikling.
3. Tiltag: Vi lytter til børnene.
4. Tiltag: Vi er nærværende.
5. Tiltag: Børnene er medansvarlige for praktiske gøremål.
6. Tiltag: Vi holder samlinger, hvor børn og voksne fortæller til hele gruppen.
7. Tiltag: Legen danner grundlag for barnets udvikling, derfor fredes barndommen til leg.
8. Tiltag: Vi introducerer børnene for forskellige lege, cirkus, teater, musik og sang m.m.

9. Tiltag: Vi taler med børnene om hvorfor vi ikke må knække grene af træerne/smide store grene i bækken.

10. Tiltag: Vi synliggør forrådnelsesprocesser og taler med børnene om hvem der lever af hvad i naturen.

4.2 SOCIALE KOMPETENCER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sociale kompetencer angivet:

I relation med andre børn og voksne udvikles sociale kompetencer, som er nøglen til fællesskab. I et fællesskab skal der være plads til at udtrykke egne følelser og behov, men også forståelse for, at andre børn og voksne anskuer verden andelede end én selv.

Skovens mangfoldige muligheder understøtter børnenes sociale kompetencer.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sociale kompetencer angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

- Gennem leg øver børnene sig i at danne venskaber, i at begå sig socialt og være aktiv deltagende i sociale relationer.
- Gennem dagligdagens fælles oplevelser, vil vi lære børnene sociale normer og spilleregler at kende.
- Ved selv at blive mødt med tillid og respekt, skal børnene lære at møde andre mennesker med tillid og respekt.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene er hjælpsomme over for hinanden.
2. Tegn: I skoven starter børnene hurtigt en leg - store og små, piger og drenge på tværs.
3. Tegn: Lege bygges op omkring de muligheder skoven byder.
4. Tegn: Børnene forhandler om rollerne i lege.
5. Tegn: Børnene siger ofte vi frem for jeg.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med social kompetence angivet:

1. Tiltag: Vi drager i skoven, hvor utraditionelle legeløsninger er nødvendige. Ingen forskreven manual på leg.
2. Tiltag: Vi drager i skoven, hvor mulighederne for uforudsete oplevelser åbnes.
3. Tiltag: Pasning af og ansvar for børnehavens dyrehold.
4. Tiltag: Vi guider børnene gennem små og store konflikter.
5. Tiltag: Vi guider børnene i at danne venskaber.

6. Tiltag: Vi guider børnene i at kunne agere i et socialt fællesskab.
7. Tiltag: Vi freder barndommen til leg.
8. Tiltag: Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden.
9. Tiltag: Vi gør brug af PPR som sparringsparter i forhold til børns relationer.

4.3 SPROGLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sproglig udvikling angivet:

Skoven inspirerer til nye ord, og der er højt til "loftet" således er støj ikke en barriere når vi leger med sproget. Når vi leger med sproget har vi fokus på tillid og tryghed således alle børn og voksne føler trang til at byde ind og være med.

Sproget skaber kontakter og er en indgangsdør til verden, idet sproget er med til at give viden og erfaring, som er vigtige for at kunne sætte ord og begreber på de oplevelser dagligdagen byder.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sproglig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

- Vi skal støtte børnene i udviklingen af ordforrådet.
- Vi skal give børnene mulighed for at udvikle deres sprog gennem hverdagens aktiviteter.
- Vi skal støtte børnene i at udvikle deres nysgerrighed og interesse for tegn, symboler og den skriftsproglige verden, herunder bogstaver og tal.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Stor fortællerlyst blandt børnene.
2. Tegn: Børnene stiller relevante spørgsmål og viser interesse og nysgerrighed for ny viden.
3. Tegn: Ved rim, remser og sange "leger" børnene med tonefaldet, ordene og kropssproget.
4. Tegn: Når børnene sladrer, sætter de ord på situationer og følelser.
5. Tegn: High Five, er højt prioriteret blandt børnene, når de f.eks. selv har taget tøj på i garderoben.
6. Tegn: Børnene tager initiativer til at skrive og tegne i skovbunden.
7. Tegn: Børnene skriver selv navn på de ting de laver.
8. Tegn: Børnene aflæser kropssprog og trøster hinanden.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sproglig udvikling angivet:

1. Tiltag: Vi leger med rim, remser og sange.
2. Tiltag: Børnene optræder med sang og skuespil på en træstub i skoven.
3. Tiltag: Vi finder smådyr i skoven som giver anledning til dialog om dyrets levevilkår m.m.

4. Tiltag: Vi læser historier som børnene på skift genfortæller.
5. Tiltag: Vi har samlinge, hvor børnene blandt anden på skift fortæller om dit og dat.
6. Tiltag: I skovbunden tegner/skriver vi med pinde bogstaver, tal og symboler.
7. Tiltag: Samlingen af naturhåndbøger bruges til dialog om det vi finder og møder på vores eventyr i skoven.
8. Tiltag: Piktogram i garderoen med billeder af overtøj.

4.4 KROP OG BEVÆGELSE

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med krop og bevægelse angivet:

Kroppen og dens bevægelser er et redskab til at erobre verden. Ved at styrke børnenes motoriske færdigheder, styrker, udholdenhed og bevægelighed styrkes også deres forudsætninger for udvikling. Krop og bevægelse er blandt andet en sanselig adgang til verden, hvilket baner vejen til at udforske, afprøve, nyde og forstå de fysiske såvel som det kulturelle miljø og naturen.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med krop og bevægelse angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

- Vi skal begejstre børnene til at opleve glæde ved egen krop og ved at være i bevægelse.
- Vi skal give børnene mulighed for aktivt at udforske og tilegne sig den fysiske, sociale og kulturelle verden gennem sanserne.
- Vi skal give børnene mulighed for at styrke deres kropsbevidsthed.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene tager skoene af ude, og leger i bare tæer så snart solen kigger frem.
2. Tegn: Børnene viser glæde gennem latter ved at boltre sig i skovens udfordringer.
3. Tegn: Børnene er gode til at gå langt (udholdenhed øges).
4. Tegn: Vi ser børnene bruger deres sanser.
5. Tegn: Børnene er bevidste om hvordan det er praktisk at sidde i skoven for at spise madpakker.
6. Tegn: Børnene behersker i løbet af børnehavetiden "toiletbesøg" i skoven.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med krop og bevægelse angivet:

1. Tiltag: Vi leger i skovens redskaber; klatrer i træer, går balance på væltede træer m.m.
2. Tiltag: Vi løber i kuperet terræn.
3. Tiltag: Vi har fokus på at få pulsen op, og mærke hvordan det føles.
4. Tiltag: Vi leder efter smådyr i skovbunden, løfter dem forsigtigt.
5. Tiltag: Med øjet har vi fokus på hvad der bevæger sig i skoven, samt nuancerne i de fire årstider.
6. Tiltag: Vi lytter vi til fuglesang, grene som knækker og bækkens rislen.

7. Tiltag: Vi mærker på skovbunden, mos, sten, kogler, græs med bare tæer.
8. Tiltag: Vi smager på skovsyre, bøgeblade, skovbær, blåmad m.m.
9. Tiltag: Vi er ude i alt slags vejr blandt andet, for at styrke bevidstheden om kroppens tilstand.

4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med natur og naturfænomener angivet:

Vi lever i naturen og har ansvar for den. Vores udgangspunkt for arbejdet med natur og naturfænomener er hovedsageligt i skoven, men også på vores legeplads og ved vores dyrehold. Naturoplevelser i børneårene på alle årstider, i forskelligt vejr og i forskellige landskaber bidrager til fantasien og til sanselig, motorisk, følelsesmæssig, mental og fysisk udvikling.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

- Vi skal være rollemodeller, så børnene udvikler respekt, forståelse og glæde ved, at være i naturen.
- Vi skal være rollemodeller, så børnene lærer naturen at kende med alle sanser og oplever den som kilde til og rum for leg, oplevelser, udforskning og viden.
- Vi skal give børnene mulighed for at tilegne sig mange forskellige erfaringer med naturen, naturfænomener og miljø.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Børnene brækker ikke grene af træerne, men tager dem, der ligger på jorden.
2. Tegn: Børnene flytter gerne en skarnbasse fra skovstien, så den ikke bliver trådt på.
3. Tegn: Børnene smider ikke store grene i bækken, men i stedet for sten til fiskene.
4. Tegn: Børnene passer på naturen og respekterer den.
5. Tegn: Børnene viser engagement i forhold til gruppenavne.
6. Tegn: Trækul fra blå, bruges til ansigtsmaling eller til at tegne på fliser med.
7. Tegn: Børnene har lyst til at smage på skoven og ved basale ting som kan spises, ellers spørger de.
8. Tegn: Børnene viser interesse for og viden om, hvilket tøj der skal på i forhold til vejret.
9. Tegn: Børnene kender reglerne ved blåaktiviteter.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

1. Tiltag: Vi færdes tre dage om ugen i naturen og to dage hjemme i børnehaven, som bærer præg af naturen.
2. Tiltag: Børnene præsenteres for de 4 årstider - aktiviteter som passer til årstiderne.
3. Tiltag: Børnene præsenteres for de 4 grundelementer - aktiviteter med ild, luft, vand og jord.

4. Tiltag: Hvert år tildeles børnegrupperne nye navne, som relaterer til den danske natur.
5. Tiltag: Forstørelsglas med i skoven for at studere Krible- Krable dyr.
6. Tiltag: Har jævnligt kasketter, med teksten "naturhjælper", på i skoven for at samle affald.
7. Tiltag: Én gang om året drager vi med trækvogn til Skrot Orla med jern.
8. Tiltag: Affaldssortering. Papir og aviser samles til papircontainer.
9. Tiltag: Vi genbruger materiale.

4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Kultur er udtryk for menneskets forståelse og tilgang til verden. Ved at præsentere barnet for forskelligheder i omgivelserne, hjælper vi barnet med at finde dets kulturelle "ståsted". Ligeledes bliver barnets opfattelse af verden og andre mennesker bredere.

Gennem oplevelser af kunst og kultur inspireres barnets egen kreativitet.

Til den kulturelle vækst, bidrager ligeledes deltagelse i kunstneriske arrangementer, udflugter og kulturelle tilbud i lokalsamfundet.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

- Børnene skal sammen med voksne øve sig i at afprøve sig selv i forhold til et bredt spekter af kulturelle udtryksformer.
- Børnene skal have adgang til materialer og redskaber, som kan bruges i forbindelse med oplevelser og skabende kulturel aktivitet.
- Børnene skal have mulighed for deltagelse i kulturelle traditioner og lokale kunstneriske tilbud; teater, musik, udstillinger osv.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Sange, historier, rim og remser, hører vi ofte børnene genfortælle og eksperimentere med.
2. Tegn: Børnene agerer hensigtsmæssigt, når vi præsenterer dem for forskellige arenaer.
3. Tegn: Børnene viser stolt "deres" børnehave frem når der kommer gæster/nye børn.
4. Tegn: Børnene udtrykker sig gerne gennem billeder og udstillinger ved hjælp af skovens materialer.
5. Tegn: Børnene ser, at en gren eller rod ved hjælp af "rulleøjne" kan blive til et fabeldyr.
6. Tegn: Børnene kender børnehavens traditioner og videregiver dem til nye børn.

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

1. Tiltag: Vi synger nye og gamle børnesange.
2. Tiltag: Vi synger sange og laver rim og remser som er passende til forskellige danske lejligheder.
3. Tiltag: Vi læser og leger med litteratur lige fra gamle klassiske eventyr til fagbøger i børnehøjde.
4. Tiltag: Vi har årstidsbestemte traditioner.
5. Tiltag: Vi laver egne udstillinger i form af tegninger, malerier, billeder, fund fra skoven, m.m.
6. Tiltag: Vi anvender i særdelshed natur- og genbrugsmaterialer ved fremstilling af gaver, udstillinger m.m.
7. Tiltag: Vi har samarbejde med byens plejehjem i forbindelse med fastelavn og Lucia.
8. Tiltag: Vi drager på ture og eventyr i lokalsamfundet.
9. Tiltag: Vi drager på byens festplads når der er cirkus m.m. i byen.

Vi hjælper fiskene i bækken, ved at fjerne store grene som ligger på tværs. Fiskene kan nu passere stedet.

5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE

5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er arbejdet med børnemiljøet beskrevet med følgende ord:

Børnemiljøet udgøres af de fysiske, psykiske og æstetiske forhold i vuggestuen og børnehaven og de tre områder har indbyrdes sammenhæng. Når vi skal inddrage børneperspektivet, skal vi som voksne forsøge at fastholde og forstå de tanker, oplevelser og opfattelser, som barnet har af eget hverdagsliv. Det fysiske miljø tager udgangspunkt i de fysiske rammer, såvel ude som inde. Rammerne skal være både sikkerheds og sundhedsmæssigt forsvarlige, her tænkes bl.a. på lys, ergonomi, støj, hygiejne, kost, m.m. Børns behov er forskellige, så den samlede børnegrupes behov skal tilgodeses. Det psykiske miljø har fokus på betydningen af positive relationer og anerkendelse. Det gode psykiske børnemiljø skabes gennem venskaber, omsorg, tryghed, rummelighed og medbestemmelse. Det æstetiske miljø omhandler samspillet med omgivelserne og hvorledes vi i voksne stimulerer børnenes sanser i hverdagen. Husets indretning skal være inspirerende og indbydende. Netop nu er vi i gang med en renovering af lokalerne i vuggestuen og en generel vedligeholdelse i huset. Vi dokumenterer og evaluerer på Børnemiljøet ved hjælp af SMTTE, og ECERS, LP analyse model og logbøger.

I Skovbørnehaven bruger vi ugentlig samling, daglig dialog og medbestemmelse i dagens aktivitet og eventyr, hvor det enkelte barns perspektiver er i centrum. Fokus ligger på muligheder frem for begrænsninger.

5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er anvendelsen af børnemiljøvurderinger til at skabe inkluderende læringsmiljøer beskrevet med følgende ord:

I Skovbørnehaven tager vi hensyn til forskelligheder og særlige/personlige behov. Vi har vi fokus på inklusion, samvær, sammenhold, fællesskab, rummelighed og mangfoldighed. Vi giver rammerne og pædagogikken tryghed og tillid til at afprøve nye ting og rummelighed til forskellige niveauer. Vi er vi aktiv deltagende i lokale tiltag. Vi drager vi nytte af arbejdet med TOPI

6 AFSLUTNING

Vores pædagogiske læreplan i Skovbørnehaven anvendes til at målrette strukturen og synliggøre det arbejde, som foregår i vores pædagogiske praksis og den skal ses, som et dynamisk arbejdsredskab. Den skal sikre, at børnenes trivsel, læring og udvikling er i fokus og at den retter blikket på de læringsmiljøer, som vi tilbyder børnene.

Arbejdet med vores kerneopgave tager afsæt i barnet i samarbejde med og involvering af forældrene.

Den pædagogiske læreplan kan læses på vores hjemmeside

I 2018 revideres den på ny.

Hjernen&Hjertet

Hjernen&Hjertet er et IT-system, som Rambøll har udviklet til at understøtte arbejdet med udvikling og dokumentation af kvalitet i dagtilbud.

Systemet hedder "Hjernen&Hjertet", fordi det forener den logisk-rationelle "hjerneaktivitet" det er at måle og dokumentere kvalitet, med den "hjerteaktivitet", det er at levere kvalitet i samværet med vores fælles børn.

Hjernen&Hjertet samler oplysninger fra de pædagogiske læreplaner, oplysninger til pædagogisk tilsyn, "Dialogprofiler" til brug i forbindelse med forældresamtalerne og andre oplysninger om den pædagogiske kvalitet.

Oplysninger fra alle disse forskellige dokumentationsopgaver, suppleret med kommunale nøgletal gør det muligt gennem Hjernen&Hjertet at give alle et bedre overblik over kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

Du kan læse mere om Hjernen&Hjertet på hjemmesiden: **www.hjernenhjertet.dk**